

Kl.SACHSENHAUSEN - complex

Van het Kl.SACHSENHAUSEN-complex zijn nagenoeg geen officiële documenten teruggevonden, zodat alleen aan de hand van getuigeverklaringen, officieuze namenlijsten, gegevens teruggevonden in de administratie van andere concentratiekampen, enz. vastgesteld kan worden of een bepaalde gevangene in het Kl.SACHSENHAUSEN-complex is geweest.

A. BINNENKOMENDE TRANSPORTEN

TABEL XXVIII

vertrek kamp	aankomst kamp	gev.no.serie
24. 1.44 AU	26. 1.44 SA	75024-75235 ✓
3. 7.44 "	5. 7.44 Ak.SCHWARZ- HEIDE	85228-86166 ✓
26.10.44 "	28.10.44 SA	109325-111584 ✓
25.11.44 "	27.11.44 "	118044-118305 ✓
4.12.44 BB	6.12.44 "	119580-119754 ✓
19. 1.45 AU	24. 1.45 "	129571-129921 ✓
"	29. 1.45 "	130058-130784 ✓
"	2. 2.45 "	131001-132829 ✓
21. 2.45 BU	23. 2.45 "	134751-134794 ✓
8. 4.45 Ak.ELL- RICH (odo MI)	16. 4.45 Ak.HEIN- KEL	geen nos

1. Het transport uit Kl.AUSCHWITZ, aankomst 26.1.44 is het z.g."Valse munters"transport(zie blz.14)
2. Ak.SCHWARZHEIDE, gelegen bij SENFTENBERG, werd grotendeels bevolkt door Joodse gevangenen. Hier werkten circa 2000 man. In Februari 1945 zijn zwakken teruggevoerd naar het Moederkamp en afgevoerd naar BERGEN-BELSEN als "arbeitsunfaehig" Op 7.4.45 vond een ziekentransport plaats naar het Moederkamp, terwijl de achtergebleven "gezonden" op 16.4.45 zijn geëvacueerd (zie sub C). Tijdens de bombardementen, welke op 24.8.44 en medio Maart 1945 op SCHEWARZHEIDE plaats vonden,

zijn vele slachtoffers gevallen, waaronder ook Nederlanders.

3. Een deel van de gevangenen van het Kl. AUSCHWITZ transport aankomst 26.10 en het merendeel van de gevangenen van het 27.11.44 transport is via het Moederkamp direct doorgezonden naar Ak. LIEBEROSE (cdo SA). De rest van het 26.10.44 transport is, hetzij op 15.11.44 naar Kl. DACHAU, hetzij op 25.11.44 naar Kl. BUCHENWALD afgevoerd. De nog overlevende gevangenen van Ak. LIEBEROSE zijn in Februari 1945 afgevoerd naar Kl. MAUTHAUSEN.
4. Het transport uit BERGEN-BELSEN, aankomst 6.12.44 is het z.g. "Diamanttransport". Er bestaat een namenlijst van dit transport.
5. Opgemerkt dient te worden, dat de registratie van de uit Kl. AUSCHWITZ op 24.1, 29.1 en 2.2.45 aangekomen gevangenen pas op 2.2.45 plaats vond. Vastgesteld kon worden, dat de gevangenen, oorspronkelijk afkomstig uit Ak. GOLLESCHAU (cdo AU) gevangennummers ontvingen in de serie 130058 - 130784. De "arbeitsfaehige" ("gezonde") gevangenen van deze transporten zijn, op enkele uitzonderingen na, hetzij op 4.2.45 naar Kl. FLOSSENBUERG, hetzij op 14.2, 24.2 of 26.2.45 naar Kl. MAUTHAUSEN afgevoerd. De "arbeitsunfaehige" ("zwakken") zijn echter met een der Februari-transporten (zie sub B) naar BERGEN-BELSEN gezonden.

B. NORMALE UITGAANDE TRANSPORTEN

TABEL XXIX

15.11.44	naar	Kl.DACHAU
25.11.44	"	Kl.BUCHENWALD
4. 2.45	"	Kl.FLOSSENBUERG
"	"	BERGEN-BELSEN
6. 2.45	"	"
8. 2.45	"	"
14. 2.45	"	Kl.MAUTHAUSEN
19. 2.45	"	BERGEN-BELSEN
23. 2.45	"	"
24. 2.45	"	Kl.MAUTHAUSEN
26. 2.45	"	"

De voorbereiding voor de evacuatie van het Kl. SACHSENHAUSEN-complex begon reeds in Februari 1945 met de afvoer van duizenden gevangenen naar andere kampen. Zieken en zwakken zijn naar BERGEN-BELSEN gezonden.

De namen van de gevangenen, die Kl.BUCHENWALD, Kl. DACHAU, Kl.FLOSSENBUERG en Kl.MAUTHAUSEN bereikten, zijn officieel bekend.

C. EVACUATIE-TRANSPORTEN

I. Kl.SACHSENHAUSEN (moederkamp) en Ak.HEINKEL

Op 20 en 21.4.45 begon de eigenlijke evacuatie van het Moederkamp en de nabij gelegen buiten-commando's met de mars richting LUEBECK. Aan deze mars hebben maar zeer weinig Joodse gevangenen deel genomen. De meesten waren reeds eerder overleden of afgevoerd.

Nederlandse gevangenen hebben de volgende route afgelegd: NEU-RUPPIN, RHEINSBERG(23-25.4.45), WITTSTOCK (25.4.45) Bos van BELOW(26-29.4.45), PARCHIM (1.5.45), Bos van CRIVITZ (3.5.45), SCHWERIN (4.5.45 bevrijd)

II. AK. SCHWARZHEIDE

De bezetting van dit commando is bij de ontruiming op circa 16.4.45 te voet geëvacueerd, richting PRAAG . Dit voettransport ging langs KAMENZ, NEUSTADT, SAUPSDORF, KHAA (24.4.45), WARNSDORF naar LANGENAU. Hier werden de Joodse gevangenen op een trein geladen met bestemming THERESIENSTADT. In de nacht van 8 op 9.5.45 vluchtte de SS.bewaking, toen de trein zich in de omgeving van LEITMERITZ bevond. De gevangenen vervolgden zelfstandig hun weg naar THERESIENSTADT, alwaar zij werden bevrijd. De niet-Joodse gevangenen van de groep uit Ak. SCHWARZHEIDE zijn te LANGENAU achtergebleven en aldaar bevrijd.

D. HET LOT VAN DE GEVANGENEN

1. Zoals reeds vermeld zal, door het ontbreken van officiële kampgegevens, het lot van niet teruggekeerden in de regel alleen uit verklaringen van gerepatrieerden kunnen worden vastgesteld of benaderd.
2. Aangenomen mag worden, dat de namen van de afgevoerde gevangenen bekend zijn met uitzondering van degenen, die naar BERGEN-BELSEN zijn gezonden. Wel is echter bekend betreffende de transporten naar BERGEN-BELSEN, dat "Arbeitsunfähigen", dus zwakken, hiertoe hebben behoord. Blijkt uit een verklaring, dat een niet teruggekeerde in Februari 1945 op ziekentransport is gesteld, dan mag tevens worden aangenomen, dat hij naar BERGEN-BELSEN is afgevoerd.

3. Van de op 17.4.45 te Kl.SACHSENHAUSEN aanwezige Nederlanders, de op 20 en 21.4.45 richting LUEBECK geëvacueerde en de op 24.4.45 bevrijde gevangenen zijn officieuze namenlijsten aanwezig. Doch zoals reeds vermeld, hebben maar zeer weinig Joodse gevangenen tot deze twee groepen behoord.

4. a) Uit getuigeverklaringen en andere gegevens blijkt, dat in het algemeen voor niet teruggekeerde Joodse gevangenen van het Kl.SACHSENHAUSEN-complex, van wie vaststaat of verondersteld mag worden:

dat zij vóór 23.2.45 het Kl.SACHSENHAUSEN-complex bereikten met een der sub A genoemde transporten,

dat zij niet naar Kl.BUCHENWALD, Kl.DACHAU, Kl.FLOSSENBURG of Kl.MAUTHAUSEN zijn afgevoerd,

dat zij niet zijn overleden in het Kl.SACHSENHAUSEN-complex,

dat zij niet richting LUEBECK of LANGENAU zijn geëvacueerd,

dat zij niet in het Kl.SACHSENHAUSEN-complex zijn bevrijd,

dat zij geen reden hadden om, indien nog in leven, niet naar Nederland terug te keren,

met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid moet worden aangenomen, dat zij zijn afgevoerd naar BERGEN-BELSEN (zie verder BERGEN-BELSEN sub D).

b) Wat het bijzonderes "Diamanttransport" betreft, dient te worden opgemerkt, dat ook oudere gevangenen tot de groep hebben behoord. Uit verklaringen van representanten blijkt, dat het merendeel van deze ouderen vóór de algemene afvoer van Joodse

gevangenen is overleden. Gelet op het voorafgaande moet dus voor niet teruggekeerden van deze groep, van wie vaststaat:

dat zij vóór 1895 zijn geboren,

dat zij niet zijn afgevoerd, geëvacueerd of bevrijd,

dat niet bekend is, op welke bepaalde datum zij zijn overleden,

met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden aangenomen, dat zij te Kl.SACHSENHAUSEN zijn overleden en wel niet eerder dan op 6.12.44 en uiterlijk op 31.1.45.

5. Voor de niet teruggekeerden, van wie vaststaat of verondersteld mag worden:

dat zij niet zijn afgevoerd (na 26.2.45 gesignaleerd),

of

dat zij zijn geëvacueerd,

of

dat zij zijn bevrijd,

zal individueel en uit beschikbare gegevens de meest aanvaardbare conclusie, hun lot aangaande, dienen te worden bepaald.
